

Folketingets Ombudsmand
Gammeltorv 22
1457 København K

6. maj 2019

Klage over Undervisningsministeriets svar til ADHD-foreningen af 12. marts 2019 (Undervisningsministeriets Sagsnr.:19/02574)

Det er med beklagelse at jeg må anmode om Deres bistand i forbindelse med en specifik sag omhandlende forskelsbehandling og grov diskrimination pga. handicap, begået af Undervisningsministeriet i denne sag. Med henvisning til svar til ADHD-foreningen af 12. marts 2019, fremgår følgende i ministeriets argumentation for at afvise at yde særlig bistand til personer med en varig og væsentlig funktionsnedsættelse, et handicap i mødet med samfundets normer og krav (ADHD):

[...] Det er ministeriets faglige vurdering, at det ikke vil være hensigtsmæssigt at integrere ADHD/ADD-elever i ASF-klasser, da disse elever har en anden diagnoseprofil og andre udfordringer, og undervisningen i ASF klasserne er målrettet netop den profil, som elever med ASF har. ASF klasserne er udviklet og tilpasset ASF-elevernes særlige pædagogiske og sociale behov. Oprettelsen af deciderede ADHD/ADD-klasser med reduceret klassestørrelse svarende til ASF-klasserne er forbundet med meromkostninger, hvilket også er grunden til, at ASF-klasserne, som er fuldt statsligt finansieret, er dimensionerede. Det vil derfor have betydelige økonomiske konsekvenser, hvis der skulle oprettes ADHD/ADD-klasser, og dette ville i givet fald kræve en nærmere faglig vurdering af, hvor stort behovet er, og om der vil være en tilfredsstillende positiv effekt af at lade disse elever indgå i særlige ADHD/ADD-klasser. [...]

Da der er tale om en faglig vurdering der bærer præg af både forældet viden og stigmatiserende forståelse af hvad ADHD er, gør og medfører, ønsker jeg hermed at fremfører argumentation for hvorfor denne beslutning er i strid med både moral, etik og jura, med ønske om at Ombudsmanden vil bistå i at få Undervisningsministeriet til at ændre denne beslutning, og dermed udvise korrekt forståelse og behandling af personer med ADHD og disses specifikke behov. Definitionen af handicap, jf. FN's Handicapkonvention lyder:

[...] De i denne konvention deltagende stater, som bekræfter på ny, at alle menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder er universelle, udelelige, indbyrdes afhængige og indbyrdes forbundne, samt at der er behov for at sikre, at personer med handicap fuldt ud kan nyde disse uden diskrimination, erindrer om den internationale konvention om økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder, den internationale konvention om borgerlige og politiske rettigheder, den internationale konvention om afskaffelse af alle former for racediskrimination, konventionen om afskaffelse af alle former for diskrimination mod kvinder, konventionen mod tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf, anerkender, at handicap er et begreb under udvikling, og at handicap er et resultat af samspillet mellem personer med funktionsnedsættelse og holdningsbestemte og omgivelsesmæssige barrierer, som hindrer dem i fuldt og effektivt at deltage i samfundslivet på lige fod med andre, anerkender vigtigheden af de principper og retningslinjer for politikker, der er indeholdt i verdenshandlingsprogrammet vedrørende personer med handicap og i standardreglerne om lige muligheder for handicappede, som grundlag for at indvirke på, hvorledes politikker, planer, ordninger og indsatser kan fremmes, udformes og evalueres på nationalt, regionalt og internationalt niveau med henblik på yderligere at fremme lige muligheder for personer med handicap. [...]

1. *Det er ministeriets faglige vurdering, at det ikke vil være hensigtsmæssigt at integrere ADHD/ADD-elever i ASF-klasser, da disse elever har en anden diagnoseprofil og andre udfordringer, og undervisningen i ASF klasserne er målrettet netop den profil, som elever med ASF har.*

Kommentar:

Ministeriets faglige vurdering er baseret på forældet viden omkring ASF og ADHD. Der er videnskabelige konsensus om at personer med ASF oftest lider af komorbid ADHD. Ifølge Antshel et al. (2016) er prævalens for ASF med komorbid ADHD på mellem 40-70%, og ADHD med komorbid ASF på mellem 15-25%. Der er ikke tale om en 'anden diagnoseprofil' idet symptomerne på ASF i høj grad overlapper symptomerne på ADHD. Seneste videnskabelige konsensus omkring ætiologiske ligheder påpeger, at mellem 20-30% af den genetiske varians, deles mellem ASF og ADHD, Antshel et al. (2016). Ligeledes er der videnskabelig konsensus om fænotypiske overlap mellem ASF og ADHD, hvilket igen taler for en høj grad af sammenlignelighed mellem ASF og ADHD, Antshel et al. (2016).

2. ASF klasserne er udviklet og tilpasset ASF-elevernes særlige pædagogiske og sociale behov.

Kommentar:

Jævnfør punkt 1 afviger pædagogiske og sociale behov mellem ASF og ADHD ikke nævneværdigt, og slet ikke i en grad der berettiger ovenstående argument. Den førende forsker indenfor undervisningsbehov blandt børn og unge med ADHD, Amori Ye Mikami, Ph.D. konkluderer følgende i sit 2019 studie af ligheder mellem ASF og ADHD:

[...] Indeed, the comorbidity rate between the two disorders has been found to be quite high. Many children with a primary diagnosis of ASD have significant symptoms of ADHD, with estimates ranging from 31 to 95% (Antshel, Zhang-James, Wagner, Ledesma, & Faraone, 2016). Additionally, 15–25% of youth with primary diagnoses of ADHD demonstrate ASD symptoms (Grzadzinski, Dick, Lord, & Bishop, 2016; Kotte et al., 2013). ADHD and ASD may possess a common genetic basis, with shared familial transmission and suggestions that 50–72% of the contributing genetic factors in the disorders overlap (Rommelse, Geurts, Franke, Buitelaar, & Hartman, 2011). Research using causal modelling to identify pathways between co-occurring ADHD and ASD also reveals substantive ways through which their respective symptoms influence one another (Sokolova et al., 2017). Collectively, this evidence has led some researchers to speculate that “both disorders are expressions of one overarching disorder, with ADHD being the milder expression” (Rommelse, van der Meer, Hartman, & Buitelaar, 2016 p. 957). Despite the controversial nature of this stance, the presence of active discussion about whether ADHD and ASD reflect two manifestations of the same disorder demonstrates the importance of identifying the transdiagnostic versus diagnosis-specific features and processes between the two conditions. [...] Mikami et al. (2019).

3. Det vil derfor have betydelige økonomiske konsekvenser, hvis der skulle oprettes ADHD/ADD- klasser, og dette ville i givet fald kræve en nærmere faglig vurdering af, hvor stort behovet er, og om der vil være en tilfredsstillende positiv effekt af at lade disse elever indgå i særlige ADHD/ADD-klasser.

Kommentar:

Konventionens hovedbudskab er: [...] Personer med handicap omfatter personer, der har en langvarig fysisk, psykisk, intellektuel eller sensorisk funktionsnedsættelse, som i samspil med forskellige barrierer kan hindre dem i fuldt og effektivt at deltage i samfundslivet på lige fod med andre. [...]

Denne beslutning er en overtrædelse af [Forskelsbehandlingslovens](#) §1, stk. 1, stk. 2, stk. 3, stk. 4, stk. 5, samt §5, stk. 1, samt §6, stk. 2 (ikke opfyldt), §7a (opfyldt).

Denne beslutning er ligeledes en overtrædelse af [FN's Handicapkonventionens](#) stk. E, stk. F, stk. H. stk. I, stk. J. stk. K., stk. M. stk. R., og i særlig grad stk. V.

Klage

Jeg ønsker hermed at klage til Folketingets Ombudsmand over Undervisningsministeriets afgørelse om at udelukke personer med et specifikt handicap (ADHD) fra at modtage den samme retslige stilling i forbindelse med særlig støtte til deltagelse i uddannelsesaktiviteter, der skal sikre en udsat gruppe de samme muligheder for at indgå i samfundet, på lige fod med, både personer med andre handicap og personer uden handicap.

Der er tale om grov diskrimination, idet Undervisningsministeriet aktivt vælger at fremhæve en udvalgt gruppe af borgere i det danske samfund, for dernæst at tildele dem en ringere retsstilling end andre borgere i samme samfund. Dette er i den grad en overtrædelse af både moral og etik, samt juridiske forpligtelser, og det er ganske simpelt uacceptabel adfærd og praksis.

Jeg ser frem til Deres fremtidige behandling af denne klage og står naturligvis til deres disposition, såfremt De måtte ønske yderligere information.

Med venlig hilsen,

/Peter 'ADDspeaker' Vang
Founder & Citizen Scientist
<http://addspeaker.org>
peter.vang@addspeaker.org

About us:

ADDspeaker.org is a grassroots organization, that provides unbiased, scientific, and evidence-based knowledge to regular people, with and without ADHD, with the purpose of providing insight to the diagnosis and treatment of ADHD, by collaborating with scientists from all over the world, so as to be able to share their findings with non-scientifically trained people, for the benefit of their everyday management of, and understanding of, ADHD. We also participate in the public debate on the topic of ADHD, to influence the public understanding, as well as provide support for lawmakers in creating guidelines, based on the latest scientific evidence. ADDspeaker.org is not affiliated with ANY financial, religious, pharmaceutical, or political institutions, and we are run 100% on not-for-profit principles, and without any personal gains as motive.

Our **values** are: *Insight, Knowledge, Recognition, Respect ... and Caring ...*

Disclaimer

Self-educated. We are not medically educated or trained in any scientific field. We are, however, highly knowledgeable, well-connected and dedicated students in the area of Mental Disorders and we do in-house training on core topics within our community. All of our advices are based on science and for general purposes, we do not do consultancy on the personal level.

Referencer og kilder

Referencer:

- Antshel, K. M., Zhang-James, Y., Wagner, K. E., Ledesma, A., & Faraone, S. V. (2016). An update on the comorbidity of ADHD and ASD: A focus on clinical management. *Expert Review of Neurotherapeutics*, 16(3), 279–293. <https://doi.org/10.1586/14737175.2016.1146591>
- Ashwood, K. L., Tye, C., Azadi, B., Cartwright, S., Asherson, P., & Bolton, P. (2015). Brief Report: Adaptive Functioning in Children with ASD, ADHD and ASD + ADHD. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 45(7), 2235–2242. <https://doi.org/10.1007/s10803-014-2352-y>
- Jang, J., Matson, J. L., Williams, L. W., Tureck, K., Goldin, R. L., & Cervantes, P. E. (2013). Rates of comorbid symptoms in children with ASD, ADHD, and comorbid ASD and ADHD. *Research in Developmental Disabilities*, 34(8), 2369–2378. <https://doi.org/10.1016/j.ridd.2013.04.021>
- Mikami, A. Y., Miller, M., & Lerner, M. D. (2019). Social functioning in youth with attention-deficit/hyperactivity disorder and autism spectrum disorder: transdiagnostic commonalities and differences. *Clinical Psychology Review*. <https://doi.org/10.1016/j.cpr.2018.12.005>
- Septier, M., Peyre, H., Amsellem, F., Beggiano, A., Maruani, A., Poumeyreau, M., ... Delorme, R. (2019). Increased risk of ADHD in families with ASD. *European Child and Adolescent Psychiatry*, 28(2), 281–288. <https://doi.org/10.1007/s00787-018-1206-0>

Yderligere kilder:

<https://adhd.dk/wp-content/uploads/sites/2/2019/05/Svar-på-henvendelse-fra-ADHD-foreningen-marts-2019-MariagerFjord-gym-ADHD-linje.pdf>

<http://addspeaker.net/adhd-basis-teori/>

<http://addspeaker.net/adhtism-new-diagnosis/>

- Franke, B., Michelini, G., Asherson, P., Banaschewski, T., Bilbow, A., Buitelaar, J. K., ... Reif, A. (2018). Live fast, die young? A review on the developmental trajectories of ADHD across the lifespan. *European Neuropsychopharmacology*, 28(10), 1059–1088. <https://doi.org/10.1016/j.euroneuro.2018.08.001>
- Kooij, J. J. S., Bijnenga, D., Salerno, L., Jaeschke, R., Bitter, I., Balázs, J., ... Asherson, P. (2019). Updated European Consensus Statement on diagnosis and treatment of adult ADHD. *European Psychiatry*, 56, 14–34. <https://doi.org/10.1016/j.eurpsy.2018.11.001>
- Barkley, R. A., & Fischer, M. (2018). Hyperactive Child Syndrome and Estimated Life Expectancy at Young Adult Follow-Up: The Role of ADHD Persistence and Other Potential Predictors. *Journal of Attention Disorders*, 108705471881616. <https://doi.org/10.1177/1087054718816164>